

**Prezydencki projekt ustawy o realizacji usług społecznych przez centrum usług społecznych
(druk sejmowy nr 3040)**

**Szansa na rozwój infrastruktury społecznej
na obszarach wiejskich**

konferencja regionalna – Opalenica 14-15 marca 2019 r.

Dlaczego CUS, dlaczego teraz?

Centrum usług społecznych (CUS) służy integracji, rozwojowi i poszerzeniu dostępności usług społecznych, w sposób który:

- **przywraca właściwe relacje** między działaniami selektywnymi w ramach pomocy społecznej a działaniami powszechnymi adresowanymi do ogółu mieszkańców;
- **odpowiada na potrzeby i wyzwania cywilizacyjne** polskiego społeczeństwa;
- **odpowiada priorytetom polityki społecznej** UE i profilowaniu polityki społecznej na poziomie krajowym;
- **ukierunkowuje inicjatywy podejmowane oddolnie** przez samorządy lokalne;
- **wspiera rozwój samorządności** lokalnej oraz partnerskiej współpracy międzysektorowej;
- **stwarza nowe możliwości rozwoju** służb społecznych i pracy socjalnej.

Tworzenie CUS

Utworzenie CUS jest **dobrowolne** – to **zadanie własne gminy** o **charakterze fakultatywnym**. Dwa podstawowe tryby utworzenia CUS:

- **gminne CUS** – działające na obszarze gminy, powstałe przez przekształcenie OPS;
- **partnerskie CUS** – działające na obszarze dwóch lub więcej gmin, powstałe na podstawie **porozumienia gmin**, funkcjonujące obok OPS.

Przekształcenie OPS w CUS to **nie likwidacja OPS**, ale **przeniesienie** ogółu **zadań i zasobów OPS** do CUS.

W gminnym CUS z założenia będzie działał Zespół ds. pomocy społecznej obok Zespołu ds. usług społecznych.

Gminne programy usług społecznych

- Usługi społeczne to termin **szerszy** niż usługi pomocy społecznej, ale **węższy** niż usługi użyteczności publicznej.
- **Programy usług społecznych** (PUS) – **przyjmowane w drodze uchwały** akty prawa miejscowego stanowiące podstawę realizacji usług społecznych w szerszym wymiarze niż wynika to z przepisów innych ustaw.
- PUS to **zadanie własne gminy** o charakterze **fakultatywnym**.
- Usługi społeczne określone w PUS są **kierowane** do osób, rodzin, grup społecznych lub ogółu mieszkańców.

Realizowanie usług społecznych

- CUS w realizowaniu usług społecznych orientuje się w stronę **zasady powszechności**:
  - usługi społeczne będą dostępne dla ogółu mieszkańców – **bez wywiadów środowiskowych i decyzji administracyjnych**,
  - przy wykorzystaniu **indywidualnych planów usług społecznych** (IPUS).
  - Korzystanie z US **nie będzie** się wiązać z nabyciem statusu klienta pomocy społecznej.
- IPUS to **narzędzie** udostępniania **kompleksowych usług na zasadzie jednego okienka**; to pakiety usług personalizowanych, uzgadnianych z mieszkańcami.

Praca środowiskowa w CUS

- Otwarcie CUS na **pracę środowiskową** wzmacniającą spójność społeczną – rola **organizatora społeczności lokalnej** (OSL).
- Zadaniem OSL jest m.in. wzmacnianie potencjału społeczności lokalnej w zakresie **działań wspierających** o charakterze wolontariackim i samopomocowym.
- Działania wspierające (np. w formie samopomocy sąsiedzkiej) **będą uwzględniane w pakietach usługowych** dostępnych w ramach IPUS.

Partnerska współpraca, informowanie o usługach społecznych

- Utworzenie CUS będzie **sprzyjać rozwojowi partnerskiej współpracy** międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej, w szczególności przez:
  - **zlecanie usług społecznych przez CUS organizacjom pozarządowym** i podmiotom z nimi zrównanym,
  - **zawieranie porozumień** dot. przekazania do CUS usług przypisanych innym podmiotom publicznym, w tym z poziomu powiatu (PUP, PCPR).
- Zadaniem CUS będzie **informowanie o usługach** świadczonych przez podmioty współpracujące z CUS w ramach lokalnego systemu (tryby: *on-line* i *off-line*).

Vacatio legis

Prezydent RP skierował projekt ustawy do Sejmu RP w listopadzie 2018 roku (druk sejmowy nr 3040). Przewiduje on *vacatio legis* dla wejścia w życie przepisów ustawy.

Cztery racje dla *vacatio legis*:

- przygotowanie **aktów wykonawczych**,
- przygotowanie **materiałów edukacyjnych** ułatwiających utworzenie CUS,
- przygotowanie **programów szkoleniowych** dla kadr CUS (za szkolenia będą odpowiadać ROPS),
- uruchomienie przez rząd **programów wsparcia** tworzenia CUS, także z wykorzystaniem funduszy unijnych: Program Dostępność Plus i inne rozwiązania.

Integracja usług społecznych w CUS

– cztery wymiary

- Wymiar **instytucjonalny**: w jednej instytucji (CUS) **dostęp do usług z różnych obszarów**, świadczone przez podmioty lokalne z różnych sektorów.
- Wymiar **funkcjonalny**: budowanie **palety usług** dostępnych poprzez CUS **wokół potrzeb rodziny**.
- Wymiar **więziotwórczy**: integracja usług społecznych świadczonych przez specjalistów z działaniami wspierającymi o charakterze samopomocowym i wolontariackim w celu integracji społeczności lokalnej – uwzględnienie w CUS **pracy środowiskowej** obok **wspierania usługowego** osób i rodzin.
- Wymiar **upodmiotowiający**:
  - podejście upodmiotawiające mieszkańców,
  - nowe możliwości rozwoju i wzmocnienia służb społecznych.

Systemowa zmiana krocząca

- Podejście w prezydenckim projekcie ustawy opiera się na regulacjach kierunkowych, pozostawiających spory **obszar swobody** co do sposobu ich zagospodarowania.
- Systemowa zmiana krocząca – nowe rozwiązania wdrażają zainteresowane samorzady, dając przykład pozostałym.
- Zakładamy **wsparcie ze środków finansowych** w dyspozycji państwa dla tworzenia CUS na obszarach wiejskich.

Dziękuję za uwagę